

через свою соціальну значущість. Далі в роботі планується дослідити практичне залучення концепції універсального дизайну в організацію робочого процесу реальної компанії, щоб на її досвіді детальніше вивчити користь та переваги як для бізнесу, так і для соціуму.

Список використаних джерел

1. Азін В. О., Байда Л. Ю., Грибальський Я. В., Красюкова-Еннс О. В. Доступність та універсальний дизайн : навч.- метод. посіб. Київ, 2013. 128с.

2. Як застосовувати в школах універсальний дизайн, стандарти доступності й розумне пристосування. *Смарт Освіта*. 2020. URL: <https://nus.org.ua/articles/yak-zastosovuvaty-v-shkolah-universalnyj-dyzajn-standarty-dostupnosti-j-rozumne-prystosuvannya/> (дата звернення: 14.12.21).

Яресько Катерина Вікторівна,

канд.пед.наук, завідувачка кафедри управління соціальними комунікаціями,
Харківський національний економічний університет
ім. Семена Кузнеця

Луценко Альона Юріївна,

здобувачка вищої освіти 4-го року навчання
факультету міжнародних відносин і журналістики,
Харківський національний економічний університет
ім. Семена Кузнеця,
м. Харків, Україна

ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА ТА ЗАСОБИ МЕДІА У ЇЇ ВЕДЕННІ

INFORMATION WAR AND MEDIA IN ITS CONDUCT

Анотація: У цій роботі розглянуто поняття та приклади інформаційних воєн сучасності, методи та інструменти ведення інформаційної війни та інформаційна війна між Україною та Росією, що розгорнулася на тлі справжніх бойових дій на Сході країни.

Ключові слова: інформаційна війна, ЗМІ, конкурент, компромат, війна, інформація.

Abstract: This paper considers the concepts and examples of modern information wars, methods and tools of information warfare and information war between Ukraine and Russia, which unfolded against the background of real hostilities in the east.

Key words: information war, mass media, competitor, compromising material, war, information.

Час іде, світ змінюється, книжки стають електронними, навчання у школах та університеті замінили на онлайн-зустрічі, телебачення витіснило газети, політичні дебати перейшли у коментарі, а відкриті бойові дії перетворилися на інформаційні війни. Це поняття ввів у науковий обіг канадський дослідник Маршал Маклюен ще у ХХ сторіччі, він проголосив тезу «істинно тотальна війна – це війна за допомогою інформації» [1].

Мета інформаційної війни – послабити моральні й матеріальні сили супротивника або конкурента та посилити власні. Вона передбачає заходи пропагандистського впливу на свідомість людини в ідеологічній та емоційній галузях [2]. За допомогою інформаційної війни можна підірвати репутацію конкурента, зменшити вплив країни на міжнародному рівні або розв'язати справжню війну. Люди та цілі країни використовують фейки, дезінформацію, маніпуляції, компромат та брехню для того, щоб вилити бруд на опонента чи ввести в оману тисячі людей.

Війни завжди велися з метою захоплення територій або отримання ресурсів та корисних копалин. Однак раніше засобом для досягнення цілей було фізичне знищення чи підкорення людей, а зараз це – зміна або винищення критичного мислення населення. Саме це є основною силою інформаційної війни, але її привабливість в тому, що можна воювати як заманеться респондентові, а точніше, на скільки вистачить його уваги. Так, наприклад, у 2016 році, до і під час проміжних виборів у США, на сайтах, сервери яких знаходилися у Македонії, активно публікувалася неперевірена інформація на тему виборів. Були запуснені сайти, які підтримували расизм,

виступали проти іммігрантів та розповідали про теорії змов [3]. Міністерство юстиції США 16 лютого 2018 року пред'явило звинувачення по 8 пунктам 13 громадянам Росії і 3 – юридичним компаніям за вжиті дії з втручання до виборів президента Сполучених Штатів.

Іншим прикладом стане компанія Meta, засновником якої є Марк Цукерберг, та яка є впливовою компанією на ринку засобів масової комунікації. Колишня співробітниця Френсіс Хоген передала компромат на Meta, який підтверджує, що керівництву компанії було відомо, якої шкоди завдають їх програми підліткам, проте незважаючи на це вони поширювали ці програми серед дітей: звертаючись до законодавців, журналістів вона дала інтерв'ю для «Франс-Прес». Через злив цього компромату постраждала репутація Meta, особисто Цукерберга, а компанією через падіння акцій було втрачено багато мільйонів доларів.

Інформаційна війна торкнулася і нашої Батьківщини. З початку анексії Криму та збройного конфлікту на Донбасі, війна України та Росії триває не тільки на кордоні, але в ЗМІ та соціальних мережах. Російські ЗМІ та видання майже половину свого екранного часу приділяють Україні, «громадянській війні» та п'ятому президентові – Петру Порошенку. Вони висміюють ситуацію в Україні, підриваючи авторитет вже колишнього президента, зверхньо ставляться до українців, принижують, називаючи «українами», «бандеровцями», «хохлами» тощо. Кожний вираз російських журналістів О. Скабеевої чи В. Кисельова стають українськими мемами. Адже люди, користуючись доступними інструментами взаємодії в Інтернеті, почали висміювати та «погоджуватися» (у саркастичній та сатиричній формах) із висловами російських ведучих. Через фейкові новини, що поширюють російські ЗМІ, сепаратисти, мешканці окупованих територій та деякі люди, які проживають на території України чи Росії, вважають, що Україна веде війну із самопроголошеними республіками. Така думка є прямим результатом інформаційної війни Росії проти України.

Проте весь світ визнав, що бойові дії ведуться саме між Україною та Росією, в той час як Росія у своїх офіційних заявах запевняє, що лише

допомагає мешканцям Донецької та Луганської областей, які відстоюють своє «право» на незалежність територій.

Українські ЗМІ відстають від російських за обсягами та темами інформаційної війни, але теж досить активно ведуть її. Вони наголошують лише на війні на Сході, анексії Криму та активно показують, що Україна має підтримку світових лідерів, таких як США, Канада, Польща тощо. Все частіше обговорюється мовне питання, точаться дискусії навколо багатоетнічності України, з'являються заборони на низку російських фільмів та телеканалів, відбувається процес декомунізації в усіх сферах суспільного життя [4].

Правильне ведення інформаційної війни призводить до того, що людям вселяють думки, які вигідні агресору. Насамперед людина починає втрачати власну думку і вважає, що нав'язана йому ідея – його власна. Це своєю чергою призводить до конфліктів, та може допомогти в знищенні конкурента, прибрати з дороги опонента чи навіть розпалити бойові дії. Тому через це нам необхідна інформаційна безпека суспільства в умовах інформаційної війни.

Список використаних джерел

1. Що таке інформаційна війна. URL: my.elvisti.com/sergandr/iv.html. (дата зверення: 16.10.21).
2. Бабенко Ю. Інформаційна війна – зброя масового знищення! *Українская правда*. URL: <https://www.pravda.com.ua/rus/articles/2006/04/20/4399050/> (дата зверення: 16.10.21).
3. Найбільш вражаючі приклади інформаційних війн XXI століття. *BusinessViews*. 2019. URL: <https://businessviews.com.ua/ru/studies/id/najbilsh-vrazhajuchi-prikladi-informacijnih-vijn-21-stolittja-2037/> (дата зверення: 16.10.21).
4. Мудра І. Інструменти інформаційної війни проти України в Інтернет-ЗМІ. 2017. URL: <file:///C:/Users/admin/-Downloads/Telegram%20Desktop/mydrasinkova.pdf/> (дата зверення: 16.10.21)